

взаємопов'язані та у сукупності, визначають стан здоров'я людини. Найважливіші з цих елементів – усвідомлення цінності власного здоров'я; відсутність шкідливих звичок; доступ до здорового харчування; задовільні умови побуту та праці; рухова активність [3, с. 85].

Здоровий спосіб життя доцільно розглядати як сукупність зовнішніх і внутрішніх умов життєдіяльності людського організму, за яких усі органи та системи працюють ефективно, оптимально і гармонійно, а також залучення сукупності раціональних методів, що не лише сприяють зміцненню здоров'я, але й підвищують якість життя в цілому.

Збереження й зміцнення здоров'я молоді є актуальною проблемою і турботою будь-якої сім'ї, держави і справедливо вважається багатством нації, яка покладає надії у подальшому прогресивному розвитку на своїх нащадків. Але значення здорового способу життя, незважаючи на його безсумнівну актуальність для всіх і кожного, у нашій країні все ще залишається на узбіччі масової свідомості.

Зміст здорового способу життя має бути таким, щоб особистість змогла виконати своє громадське призначення, зберігши при цьому здорове трудове довголіття. Відтак здоровий спосіб життя має включати всі фактори, що позитивно впливають на фізичне, соціальне, психічне й духовне здоров'я молоді як найбільш соціально перспективного прошарку населення України. Саме тому обґрунтування даної проблеми саме в середовищі молоді є актуальним науковим і практичним завданням.

Література

1. Міхеєнко О.І. Валеологія: Основи індивідуального здоров'я людини : [навчальний посібник] / О.І. Міхеєнко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2009. – 79 с.
2. Оржеховська В.М. Духовність і здоров'я : [навчально-методичний посібник] / В.М. Оржеховська. – К., 2004. – 102 с.
3. Титаренко Т.М. Формування в молоді настанов на здоровий спосіб життя : [методичні рекомендації] / Титаренко Т.М., Лепіхова Л.А., Кляпець О.Я. – К. : Міленіум, 2006. – 86 с.

УДК 378.14:371.13

Проценко Олена Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього менеджменту та педагогіки

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Розвиток сучасної системи вищої освіти зумовлюється впровадженням інноваційних процесів, що викликано невідповідністю старих методів навчання, виховання й розвитку особистості новим умовам життя; незадоволенням педагога станом викладання і бажанням пошуку нових методів навчання.

Беззаперечним є той факт, що головний ціннісний орієнтир в діяльності вищого навчального закладу – особистість студента-майбутнього викладача, її помітні зрушення в процесі індивідуальної діяльності, розвиток і формування власного потенціалу: інтелектуального, творчого, соціального, морального, духовного, естетичного, фізичного. Базуючись на традиційних методах, формах, прийомах навчання та виховання студентів, вдало коригуючи та застосовуючи їх залежно від педагогічних ситуацій, ґрунтовно поповнюючи свої знання про сучасні технології в освіті, вдосконалюючи свої вміння та навички викладач виходить на вищий рівень педагогічної діяльності – рівень впровадження інновацій у процес підготовки майбутніх фахівців.

Сучасний етап інноваційної педагогічної діяльності визначається запровадженням нової освітньої парадигми й умовами сучасної соціокультурної ситуації, що зумовило значне зростання педагогічних інновацій: з'явилися нові концепції навчання, експериментальні методики, новаторські технології. Учені розглядають інновацію в освіті

як процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому, як результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем, як актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток [4, с. 137].

Узагальнюючи різні підходи, визначимо такі ознаки інновацій (І. Дичківська):

- новизна (несхожість новоствореної, новосформованої, щойно відкритої системи на інші);
- актуальність (важливість, нагальність, суттєвість нового для певного часу);
- результативність (засвідчує об'єктивну можливість за допомогою новацій розв'язувати завдання, заради яких вони були створені);
- оптимальність (свідчить про найвищу економічність і ефективність створення нового засобу або способу діяльності);
- стабільність (свідчить про єдність, цілісність, повторюваність основних елементів нового протягом певного проміжку часу);
- змінюваність (новий засіб, який апробується в педагогічній діяльності, постійно доопрацьовується, модифікується, видозмінюється).

Створення, утвердження, буття нового як цілісного феномену є ядром інноваційного процесу, базовий компонент якого становить інновація. Отже, поняття «інновація» можна визначити як окремі нововведення, зміни, в системі чи повне її оновлення, створення якісно нового або вдосконалення відомого, що призводить до більшої результативності та ефективності функціонування системи, її розвитку, є стійким у часі та має потенціал для подальшого удосконалення [2, с. 178].

Підготовка майбутнього викладача до інноваційної педагогічної діяльності передбачає розвиток його творчого потенціалу. При цьому, слід додати, що інновація стосується не лише створення та поширення новизни, а й змін у способі діяльності, стилі мислення, формуванні інноваційної компетентності майбутнього викладача вищого навчального закладу. М. Бойко, Є. Бондаренко трактують інноваційну компетентність як систему мотивів, знань, умінь та навичок, особистісних якостей, що забезпечують ефективність використання сучасних інновацій у роботі зі студентами [1].

Розглянемо детальніше перший компонент інноваційної компетентності – мотиви до інноваційної діяльності. Поняттям «мотивація» у психолого-педагогічних науках позначається процес, внаслідок якого певна діяльність набуває для індивіда необхідне особистісне значення, створює стійкість його інтересу до неї і перетворює зовні задану мету діяльності у внутрішню потребу особистості. Провідними мотивами інноваційної діяльності є особистісні мотиви, що обґрунтовано у дослідженнях Н. Кузьміної, В. Андреєва, З. Ісаєвої, Л. Кондрашової, О. Ярошенко. Особистісні мотиви – це впевненість у власній причетності до справ суспільства, у необхідності активної участі в прискоренні його соціально-економічного й духовного процесу; наявність особистісних рис викладача-новатора; усвідомленість суспільної та індивідуальної значущості та необхідності здійснення інноваційної діяльності; прагнення досягти певного рівня розвитку професійної діяльності.

На формування мотиваційної основи готовності майбутніх викладачів до впровадження інновацій, крім того, значною мірою впливає позитивне ставлення студентів до викладача, його особистісних і професійних якостей, до його інноваційної діяльності, а також і до навчальної дисципліни [4, с. 139].

Формування інноваційної компетентності у майбутнього викладача передбачає вивчення навчальної дисципліни «Інноваційна діяльність викладача вищого навчального закладу». Мета дисципліни полягає у формуванні уявлення магістрантів щодо значення, сутності та особливостей інноваційної діяльності у сучасних умовах розвитку вищої освіти;

актуалізації розуміння ролі окремого науково-педагогічного працівника освіти у плані забезпечення і підтримки інноваційної діяльності; у визначенні власного інноваційного потенціалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: принципи та методи навчання у вищому навчальному закладі; сутність поняття «інновація», «педагогічна інноватика», «інноваційна діяльність», «інноваційний потенціал»; алгоритм упровадження інновацій в галузі освіти; класифікацію педагогічних нововведень; класифікацію технологій навчання (освітні, педагогічні технології); інноваційні педагогічні технології (технології кооперативного, інтерактивного, проектного, інтенсивного, модульного навчання тощо); сучасні форми організації навчання у вищому навчальному закладі; поняття готовності до інноваційної діяльності та її складові; особливості організації сучасної лекції (семінарсько-практичного, лабораторного заняття).

На семінарських заняттях у майбутніх викладачів формуються вміння: розробляти інноваційні технології навчання у вищій школі; розробляти і проводити лекції, семінарські та практичні заняття з дисциплін спеціальності, використовуючи інноваційні технології; надавати критичну оцінку інноваціям, вказувати позитивні і негативні сторони; вести дискусію з обговорення будь-якої нової ідеї.

Вищеописані знання та вміння майбутні викладачі демонструють під час виконання творчих завдань, презентації портфоліо викладача, що містить розроблені студентами плани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять із застосування інноваційних технологій навчання. Особливий акцент при цьому зроблено на використанні інтерактивних технологій навчання, зокрема «модерації», «мозкового штурму», «броунівського руху», «мозаїки».

Немаловажним для здійснення інноваційної діяльності в процесі викладання певної дисципліни є наявність у майбутніх викладачів низки особистісних якостей, які слід враховувати в процесі їх професійної підготовки. До таких якостей можна віднести: прагнення до пошуку нової інформації; вміння аналізувати, інтегрувати і синтезувати інформацію; вміння використовувати комп'ютерну, аудіо-, відео- та копіювальну техніку; здатність до продукування гіпотез, оригінальних ідей; розвинута уява, фантазія; пошуково-перетворювальний стиль мислення; позитивна Я-концепція; здатність до дослідницької діяльності; прогностичність педагога; вміння довести розпочату справу до кінця [3, с. 280].

Рівень сформованості інноваційної компетентності у майбутніх викладачів визначається за такими показниками:

- 1) усвідомлення потреби запровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;
- 2) інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи;
- 3) зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність;
- 4) готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності;
- 5) володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій та розроблення нових.

Таким чином, підготовка майбутнього викладача до інноваційної діяльності полягає у формуванні в нього інноваційної компетентності. Компонентами інноваційної компетентності викладача є поінформованість про інноваційні педагогічні технології, належне володіння їх змістом і методикою, висока культура використання інновацій у навчально-виховній роботі, особиста переконаність у необхідності застосування інноваційних педагогічних технологій.

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч.

посібник / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352с.

2. Інноваційна діяльність вчителя інформатики : метод. посібник / укл. Л.Р. Остапчук. – Луцьк, 2010. – 40 с.

3. Макагон Е.В. Развитие инновационной культуры педагога в условиях последилоного образования: учебно-методическое пособие / Е.В. Макагон. – Севастополь : Рибзет, 2011. – 178 с.

УДК 796.015.1(043)

Павленко Євген Анатолійович, старший викладач кафедри фізичного виховання

МЕТРОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ У НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Удосконалення системи управління тренувальним процесом на основі об'єктивізації знань про структуру змагань і фізичну підготовленість майбутніх спортсменів з урахуванням загальних закономірностей становлення їх спортивної майстерності у вибраному виді спорту є одним з перспективних напрямів вдосконалення системи фізичного виховання.

У зв'язку з цим найважливіше місце в системі управління фізичною підготовкою спортсменів посідає метрологічний контроль, сутність якого полягає у проведенні організаційних заходів для оцінки різних сторін підготовленості спортсменів, реакцій організму на фізичні навантаження, ефективність тренувального процесу тощо.

На сучасному етапі розроблені загальні положення метрологічного контролю фізичної підготовки майбутніх спортсменів, а саме: система контролю тренувальних навантажень [2], теорія і методика педагогічного контролю в спорті [3, с. 13], система комплексного контролю в окремих циклічних видах спорту [4]. Зазначені положення висувають підвищені вимоги до організації заходів щодо забезпечення комплексного контролю та управління тренувальним процесом, визначають необхідність розробки нових засобів, методів і технологій, що дозволяють тренеру одержати і обробити великий обсяг різноманітної інформації з метою оперативного прийняття рішення [1].

Предметами спортивної метрології як частини загальної метрології є вимірювання і контроль у спорті, що широко використовуються для вирішення найрізноманітніших завдань управління підготовкою спортсменів. Ці завдання стосуються безпосереднього вивчення педагогічних та біомеханічних параметрів спортивної майстерності, діагностики енергофункціональних параметрів спортивної працездатності, обліку анатомо-морфологічних параметрів фізіологічного розвитку, контролю психічних станів тощо.

Основними вимірюваними і контрольованими параметрами в спортивній медицині, тренувальному процесі і в наукових дослідженнях зі спорту є фізіологічні («внутрішні»), фізичні («зовнішні») і психологічні параметри тренувального навантаження та відновлення; параметри якостей сили, швидкості, витривалості, гнучкості і спритності; функціональні параметри серцево-судинної і дихальної систем; біомеханічні параметри спортивної техніки; лінійні та дугові параметри розмірів тіла [5].

Як і будь-яка жива система, спортсмен виступає складним, нетривіальним об'єктом вимірювання, що має ряд відмінностей: мінливість, багатовимірність, квалітативність, адаптивність, рухливість.

Мінливість визначається як непостійність змінних величин, що характеризують стан спортсмена та його діяльність. Безперервно змінюються фізіологічні (споживання кисню, частота пульсу і ін.), морфоанатомічні (зростання, маса, пропорції тіла і т.п.), біомеханічні (кінематичні, динамічні і енергетичні характеристики рухів), психофізіологічні показники підготовленості спортсмена. Мінливість вимагає багатократних вимірювань з подальшою обробкою їх результатів методами математичної статистики.